

МЕТОДИ РАДА С УЧЕНИЦИМА И НАСТАВНИЦИМА ОСНОВНЕ И СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

- ФУНКЦИЈА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У
МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНОМ МЕТОДУ И
МУЛТИМЕДИЈАЛНОМ ПРИСТУПУ
НАСТАВИ И ВАННАСТАВНИМ АКТИВНОСТИМА -

Славица Јурић, ОШ "Свети Сава" Бачка Паланка

Садржај

1. ДЕО

- Полифункционалност савремених школских библиотека
- Произвољност или професионализам: проблеми и заблуде у процесу трансформације класичне школске библиотеке у савремену
- Феномен стваралаштва
- Циљеви и задаци и одговарајућа методологија рада

2. ДЕО

- Етимологија
- Критеријуми за избор наставних тема и садржаја којима се приступа мултидисц. и мултимед.
- Примери стваралачке интеракције на свим нивоима образовања
- Закључак: заједнички елементи; улога школске библиотеке, отежавајући фактори и превазилажење

ФУНКЦИЈЕ БИБЛИОТЕКА

подаци → информације → знање → мудрост
= допринос знању

ИЗМЕЊЕН ОДНОС ФУНКЦИЈА БИБЛИОТЕКА

Од самог знања важније је како најлакше и најбрже доћи до информације.

библиотека = управљање знањем

ДЕЛАТНОСТИ ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Промене не настају увођењем нових области рада, него у специфичним задацима унутар тих области.

Програмски документи за савремене школске библиотеке

ДОМАЋИ

МЕЂУНАРОДНИ –

Секција ИФЛА за школске библиотеке

- Манифест за школске библиотеке – 1999.
- Смернице за школске библиотеке – 2002.

- ☒ Нису детаљније и прилагођено домаћим условима разрађени светски документи.
- Правилник о програму рада стручних сарадника у ОШ, 1994.
- Минимум стандарда за школске библиотеке, 1973.
- Закон о основама образовања и васпитања, 2004.
- Правилници о норми часова и стручној спреми, стицању лиценце, 2000 – 2005.

ШКОЛСКА БИБЛИОТЕКА КАО ОРУЂЕ РЕФОРМСКИХ ПРОМЕНА У ОБРАЗОВАЊУ

класична школска библиотека:
чување, обрада,
изнајмљивање
књига, углавном
лектире и
литературе из
области
друштвених наука

савремена школска библиотека =
педагошки мултимедијални центар
/ библиотечко-информациони
центар / центар за информације /
центар за едукативну технологију /
медијатека / банка информација /
центар ресурса / центар образовне
грађе

проширене функције школ. библиотеке

Проширена улога школске библиотеке - полифункционалност

- планирање и програмирање рада у настави
- припрема наставника и ученика за наставу
- техничко-просторна подршка настави
- компензација и допуна настави
- производња сопствених извора знања
- обука у руковању савременим изворима знања
- култура комуницирања
- самообразовање ученика
- индивидуалан и индивидуализован рад с ученицима
- самообразовање и усавршавање наставника
- преношење информација у друге радне просторије
- праћење и верификовање рада
- . . .

Релације интеракције савремене школске библиотеке и наставе

- наставник – библиотекар: планирање и програмирање часова, ваннаставних активности, слободног времена, набавке...
- наставник – ученик – библиотекар: упућивање ученика на изворе знања, реализација и осмишљавање часова и др. активности у библиотеци
- библиотекар – ученик: вођење и неговање интересовања ученика, обука у коришћењу извора знања, рад секција...
- ученик – ученик / наставник – наставник: самобразовање, самостални истраживачки рад групе ученика / наставника
- ученик / наставник – машина

Предности савремене школске библиотеке

- ❁ модернизовање наставе
- ❁ растерећење наставника
- ❁ оспособљавање ученика за самостално коришћење различитих извора знања и самообразовање током читавог живота
- ❁ искоришћени ресурси школе
- ❁ већа могућности тимског рада наставника и интеракције наставе различитих предмета и школске библиотеке
- ❁ стваралаштво наставника без рутине, ученика без принуде
- ❁ економичност и ефикасност – лакше је и јефтиније опремити библиотеку, него све кабинете

Проблеми и недоумице школских библиотекара

 просторни предуслови и ресурси опреме – системско решавање по утврђеним стандардима или од случаја до случаја

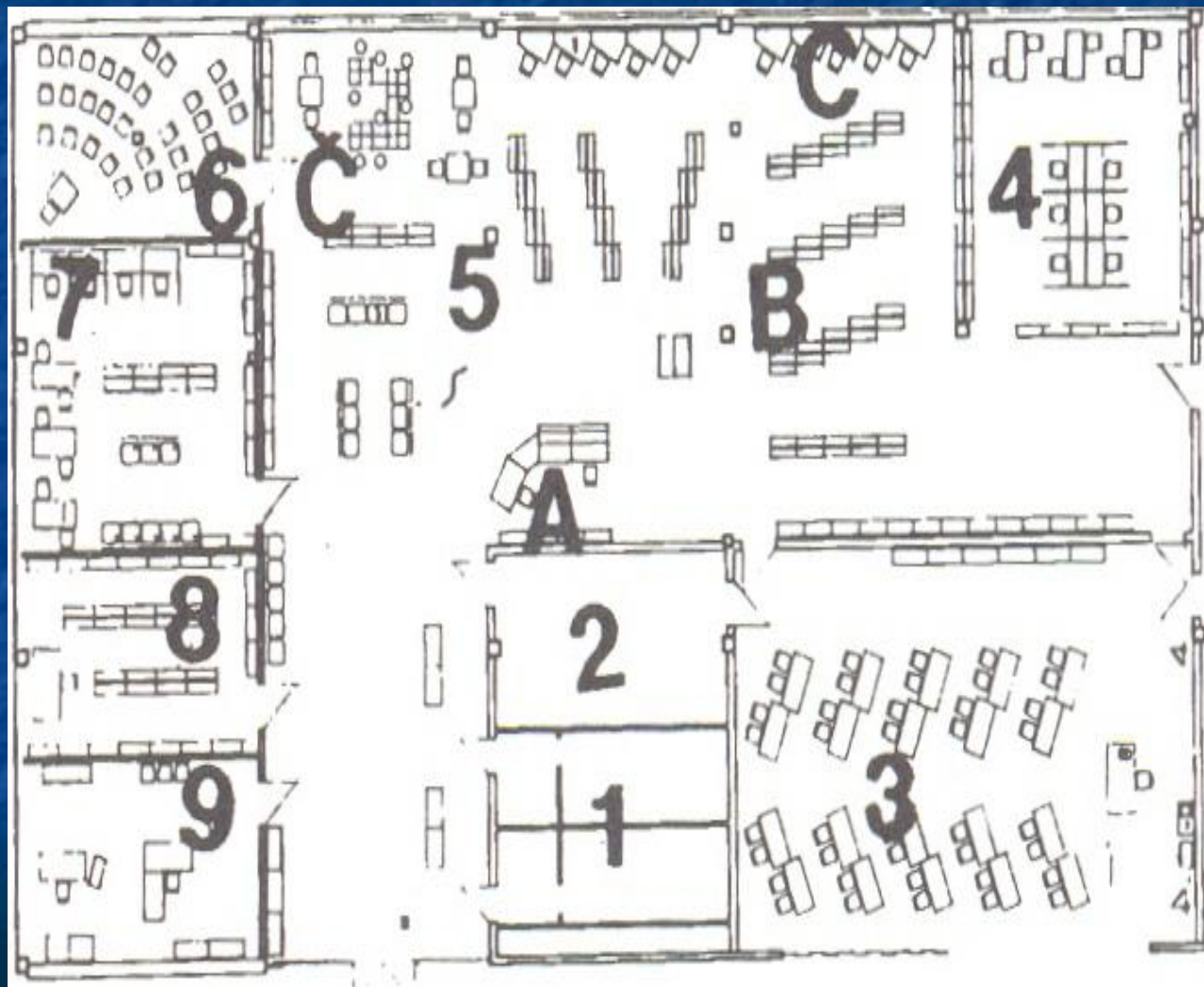
 неразумевање управе и колега

 отпор према новинама – деградација класичне школске библиотеке

 не треба чекати готова решења

 предузимљивост и упорност професионалца новог доба: објаснити другима, придобити их за позитивне помаке, предочити у чему су предности; покретати иницијативе, писати пројекте...

Представља ли савремена школска медијатека деградацију библиотеке

више делова или просторија повезаних међусобно, опремљених за коришћење свих наст. средстава, извора информ. и за све облике рада:
индивидуални, рад по мањим и већим групама;
тихи и бучни делови

Произвољност или професионализам у процесу осавремењивања школске библиотеке

- Предузимљивост, иницијатива, сналажљивост школског библиотекара не смеју да га одведу у сваштарење и произвољност.
- дозирање и провера квалитета садржаја забавног карактера: компјутерске игрице, цртани и играни филмови, ТВ-програм, друштвене игре...
- разграничавање садржаја које нуди школ. библиотека од садржаја дневног боравка, разних клубова... и места за прекраћивање досаде на популаран начин
- омеђавање поља рада школ. библиотекара с децом и наставника или "стручњака" ван школе: секције, радионице и др. ваннаставне и ваншколске активности
- строга контрола услуга које ученицима нуди школска библиотека: фотокопирање, скенирање, нарезивање...

Основна и претежна функција школ. библиотеке мора остати научно-истраживачки центар у малом као припрема и васпитање корисника за велике библиотечке системе у будућности.

Осврт на опис посла школског библиотекара

- Професионална свест и знања из две области подједнако: библиотечко-информационе и педагошко-методичке
- Школски библиотекар је, без обзира на струку по базичном образовању (учитељ, проф. српског или страног језика и сл), стручни сарадник и није упућен на један, него на све предмете, не само на ученике, него и на наставнике, родитеље...
- Школски библиотекар не негује област своје струке за коју има склоности, него ствара погодне услове за развој и неговање свих области и предмета у школи
- Школски библиотекар није "момак за све" него има планом и програмом предвиђене послове којима се бави.

ФЕНОМЕН СТВАРАЛАШТВА

НИЈЕ (САМО)

- креирање новог
- савладавање задатог
- предмет лепих уметности
- оригиналност
- атрактивност
- субјективно виђење
- даровитост
- лепота
- инспирација
- моћ одабраних

НЕГО (И)

- тумачење познатог
- дописивање и промена задатог
- свих области људског знања
- хармонија с претходним
- дубина
- искуство других
- велики труд
- сврховитост
- планирање
- дужност свих

Стваралачки однос школског библиотекара према свом послу?

остваривање максималних резултата у оквиру задатог и полазећи од затеченог стања

опис посла школског библиотекара предвиђен школским и другим актима

стање и ресурси школске библиотеке и могућности школе у складу са ШРП

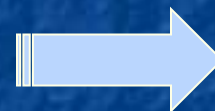
Човек стваралац (homo ludus) задато и затечено свесним напором превазилази и побољшава –
ПРОФЕСИОНАЛИЗАМ

Методи и облици рада с ученицима и наставницима

- индивидуално, у пару, групно, тимски, фронтално
- усмерени облици рада – планирани или у ходу договорени спонтани – непланирани, не подлежу роковима, али се могу предвидети: свакодневне активности

Методологија рада произилази из циљева и задатака школске библиотеке и дужности школског библиотекара.

У реализацији сваког задатка школске библиотеке библиотекар се опредељује за најефикаснији метод

Избор метода у раду с наставницима(примери)

Информисање и обавештавање о набавци стручне литературе и наст. средстава

- појединачни разговори
- огласна табла
- упитници
- редовна краћа излагања на састанцима Наст. већа

Израда наставних листића

- библиотекар ради уместо наставника
- Сваком наставнику појединачно помаже у савладавању техника потребних за израду листића
- кратке обуке за групу наставника који се не сналазе у изради листића

Избор метода у раду с ученицима (примери)

Организација и обавештавање о некој културној делатности у библиотеци

- школски разглас
- позивнице које направи библиотечка секција
- Књига обавештења
- мала позиварска представа на одморима и међусмени у извођењу секције

Ученици не умеју да кажу која им књига треба

- библиотекар се обавештава код учитеља / наставника
- враћање ученика по допунска обавештења
- нагађање и понуда могућих наслова, аутора...
- договор с наставником о организованој посети школ. библиотеци када ће се ученицима објаснити појмови аутора, избора, антологије и сл.

Опште поставке добро одабране методологије

- 👉 Усмереним облицима рада с ученицима увек претходи договор, планирање или саветовање с наставницима.
- 👉 Најбоље је да активности с ученицима буду планиране, дозвољене и прихваћене од руководства школе, стручних актива, одељенских већа или других тела и органа школе.
- 👉 Метод рада треба да буде изабран тако да покреће на самообразовање, истраживање, усавршавање, самосталан рад и сналажење у информацијама.
- 👉 Инвентивност школског библиотекара огледа се у способности да одабере најефикаснији метод за постизање циља у одређеном колективу и ученичкој заједници или у појединачном раду с корисницима.

2. ДЕО

ФУНКЦИЈА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНОМ МЕТОДУ И МУЛТИМЕДИЈАЛНОМ ПРИСТУПУ НАСТАВИ И ВАННАСТАВНИМ АКТИВНОСТИМА

- ⓘ Релативну самосталност у избору метода рада, осим у рутинским пословима, школски библиотекар има још само у раду са библиотечком секцијом. Сви остале активности с наставницима и ученицима, у мањој или већој мери, упућене су на наставу и ваннаставне активности (разлика у односу на дечија одељења јавних библиотека).
- ⓘ избор мултидисциплинарног метода – повезује све дисциплине (предмете), наставу и ваннаставне активности, рад и са ученицима и са наставницима

Етимологија

р усложњавање људских знања →
специјализованост људских знања +
интердисциплинарност (упућеност на сродне и
помажуће дисциплине у оквиру исте науке),
мултидисциплинарност (упућеност на друге
сродне науке и дисциплине)

р убрзан развој технолошких изума

↓
технологија образовања

↓
**савремена средства комуникације померају
границе перцепције**

- 2 медиј ~ посредник, средина, канал, пут;
медији у васпитно-образовном процесу: посредници путем којих се стиче знање = извори знања
- 2 мултимедијалност → многострукост извора знања;
књига и штампани медији нису једини, чак ни основни извори знања;
жива реч → наставник – ученик ;
АВ извори, електронски... → ученик - машина

Владавина машина или владање машинама

- технократија – владавина машина
- технолатрија – некритична опчињеност машинама, изворима знања и савременим наставним и средствима комуникације
- технофобија – неразуман страх и отпор према према савременом

хуманистичке науке →
подизање хуманих и
естетских вредности на
ниво уверења и
регулатора поступака
ученика

машине као олакшице,
умеће владања њима

Критеријуми при опредељивању за мултидисциплинарни метод и мултимедијални приступ настави

- практични разлози: сва наставна средства и извори знања на једном месту (Вуков рад, Бој на Косову...)
- "велике" теме, у културном и националном смислу (Косово, свети Сава, народне лирске песме...)
- деци и младима занимљиве теме (Никола Тесла...)
- незанимљиве, тешке теме за децу (Андрић, стара српска уметност, античка култура...)
- корекција наставног плана и програма (мало часова предвиђених планом)
- теме и целине за чију је успешну обраду посебно потребно познавати друге науке и дисциплине

ПРИМЕРИ СТВАРАЛАЧКЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ
ВИШЕ ДИСЦИПЛИНА

1. пример – основна школа, млађи узраст

активност / тема	дисципл. /предмет	време трајање	реализац: наст/ванн.	тип часа / активност	метод, облик рада	тип корелац. сарадње	место одржав.	медиј, средст.
Парада књига <i>Пусти бригу, узми књигу</i>	сви предмети	август- септембар		планирањ	тимско	библиотек. учитељи	библиот, зборница саст. акт.	
Моја омиљена књига	српски језик	1 школ. час	настава	системат.	разговор			књига
Какве све књиге постоје	српски ј. библиотека рство	1 школ. час	настава	системат.	разговор, демонстрац	настава, библиотека	библиот.	књига
Представљање омиљене књиге	српски, музичко, ликовно, физичко	2 – 3 шк. часа Месец књиге	настава, ваннаст.		индивидуал групни	интердисц.	учион. двориш.	костим, цртеж, глума, пантом.
<i>Велики сабор живих књига</i> – парада књига по граду	сви предмети	последњи понедељ. у октобру	ваннаст.	обележав. Месеца књига и Светског дана школских библиоте ка	групни костим, цртеж, глума, пантомима	школа, локална заједница	центар града	мултим.
<i>Погоди која сам ја књига</i> – квиз за осталу децу у градској библ.	сви предмети	последњи понедељ. у октобру	ваннаст.		фронтални	школа, јавна библиотека	градска библиот.	
Документац. рад, праћење и вредновање							библиот.	

2. пример: основна школа, млађи узраст

активност / тема	дисциплина / предмет	време, трајање	реализација: настава/ванн	тип часа / активности	метод, облик рада	тип корелац, сарадње	место одржавања	медии, средст
<i>Прича о хлебу</i>	сви предмети	почетак школ. год.		планирање	тимски	мултидисц.	библиотека	
<i>Од њиве до трпезе</i>	Природа и друштво	1 – 2 школ. часа	настава	обрада		интердисц.	учионица, теренски	АВ
<i>Песма о хлебу, Д. Ерић</i>	Српски језик	1 – 2 школ. часа	настава	обрада	разговор	контекстуална	учионица, библи.	књига
Рецепти за погаче - мерне јед.	Математика	1 школ. час	настава	систематиз.	илустратив. демонстр.	мултидисц.	учионица	књига
Шта све од теста могу направити	Ликовна кул.	2 школ. часа	настава	обрада	практ. радови	мултидисц.	учионица	
Изложба тестотворев.	Ликовна кул.		ваннаст.	изложба	групни	библиотека настава	библиотека	дечији радови
Тајне старих мајстора у печењу хл.	Народна град.	2 школ. часа	настава	обрада	демонстр.	мултидисц.	библиотека, учионица	АВ
<i>Хлеб наш насушни</i>	Верска настава	1 школ. час	настава	обрада	разговор	контекстуална	учионица	књига
Како бих помогао гладној деци	Грађанско васпитање	2 школ. часа	настава	обрада	радионица	мултидисциплина	учионица	

3. пример: основна школа, старији узраст

активност / тема	дисциплина / предмет	време, трајање	реализац. наст/ванн.	тип часа / активн.	метод, облик р.	тип корел. сарадње	место одржавања	медии, средство
Комуникација	Област јез. ТО и инф.	почетак школ. г.		планир.	тимски	мултидисц.	библиотека	
Савремена средст. комуникације	Информат. ТО	6 – 8 школ. ч.	настава	обрада, системат.	индивид. фронт.	интердисц.	информат. каб. библи.	рачунар
Језик као средство комуникације	Српски језик	2 школ. часа	настава	обрада	фронт. групни	интердисц.	учионица, библиотека	књига
<i>Немушти језик</i>	Српски ј.		настава	обрада	разговор	интердисц.	учионица	књига
<i>И идући разумеше све што говоре биљке, живот</i>	Српски језик, Страни ј.	1 седмица	ваннаст.	литерарни конкурс	ученички радови	мултидисц.	библиотека	књига
Откријмо сличности јез.	Страни јез Српски јез	2 школ. часа	секција, додатна	упоредна лингв.	упоредни	интердисц.	библиотека	књига
Вавилонска кула	Верска настава	1 школ. час	настава	обрада	разговор	контекстуално	учионица	књига
<i>Извини – савлад. вербалних сукоба</i>	Грађанско васпитање	2 школ. часа	настава	обрада	радион.	контекстуално	учионица	жива реч
Подржимо слепе	сви предм.	2 сата	библиот. секција	посета Савезу сл.	волонтер. рад	контекстуално	теренски	
<i>Сазидајмо кулу разумевања</i>	обележав. Светског дана језика	1 дан, међусм. одмори	ваннаст.	смотре, хепенинг	комб.	мултидисц.	хол школе	мултимед.
документац. рад, праћење, вредн.							библиотека	

4. пример – основна школа, старији узраст

активност / тема	дисципл. / предмет	време, трајање	реализац наст / ванн	тип часа / активнос.	метод, облик р	тип корел. сарадње	место одржавања	медии, средст
<i>Косово у историји и уметности</i>	Хуманист. науке и ум.	почетак школ. год		Планир.	тимски	мултидисц.	библиотека	
Косовска бит. у историји	Историја	1 – 2 школ часа	настава	обрада	компарат.	интердисц.	библиотек учионица	књига АВ
Косовс. богатство и светиње	Географија	1 школ. час	секција	допуна настави	виртуел. путовање	мултидисц.	библиот. инф.каб.	рачун. АВ
<i>Народне епске песме о Косову</i>	Српски језик	3 – 4 школ. ч.	настава	обрада	комб.	интердисц.	библиотека учионица	књига
Косовски завет- хришћ. мотиви	Верска настава	1 школ. час	настава	обрада	компарат ив.	контекстуа лна	библиотека	
Песници о Косову	Српски језик	1 – 2 школ. ч.	додатна, секција	допуна настави	анализа	интердисц.	библиотека	књига
Косовски јунаци и дог. у иконогр. и слик.	Ликовна кул.	1 шк. час	настава	обрада	демонстр.	мултидисц.	библиотека	АВ
Филм <i>Бој на Косову</i>	Филмска уметност	2 сата	слободно време	пројекциј а филма	демостр. расправа	мултидисц.	библиотека	АВ
Како могу сачувати Кос.	Српски ј. Верска н.	1 школ. час	настава	анализа домаћег	разговор	интердисц.	учионица	
Помоћ вршњацима на Косову	ЧОС	1 седмица	слободно време	Хуманит. акција		међуодељен ска	библиотека	
праћење и вредн.							библиотека	

5. пример – средња школа општеобразовног типа

активност / тема	дисципли. / предмет	време, трајање	реализац. наст/ ванн	тип часа / активност	метод, облик р.	тип корел, сарадње	место одржавања	медии, средст
Стара српска држава и култ.	Хуманист. науке, ум.	почетак школ. год		планир.	тимски	мултидисц.	библиотека	
Српска држава у средњем в.	историја	2 школ. часа	настава	обрада	тимски, групни	интердисц.	учионица библиотека	књига АВ
Правни, тргов. споменици	историја	1 – 2 школ. ч.	настава, ваннаст.	допуна		интердисц.	библиотека	рачун. књига
Византијска и српска лик. умет.	Ликовне ум.	2 школ. часа		обрада изложба	демонстр раз. откр.	интердисц.	библиотека	АВ књига
Обрнута перспектива	Ликовне ум.	2 школ. часа	настава, ваннаст.	вежбе	практ. р. разне тех.	интердисц.	учионица	АВ
Стара српска муз.	Муз. ум.	2 школ. ч.	настава			интердисц.	учионица	АВ
Стара српска муз.	Муз. ум.	1. полуг.	хор	пробе	увежбав.		учионица	АВ
Како настаје средњов. књига	Српски ј, Прим. ум.	4 сата	ваннаст.	курс калиграф.		интердисц.		
<i>Светлост / мрак средњег века</i>	Филоз. Српски ј Социол.	1 – 2 часа	ваннаст.	дебата	трибина, драмски приказ	мултидисц.		мултим.
Стара српска књижевност: жанр. поетика, усм. књ.	Српски језик	8 школ. часова	настава	обрада	комбинов.	мултидисц.	библиот. учионица	књига
<i>Слово о светлости</i>	прослава Савиндана	27. јан.	Ненасатав ни дан	Светосав. академија		мултидисц.	свечана сала	мултим.
Праћење и вредн.							библиотека	

6. пример: средња школа општеобразовног типа

активност / тема	дисциплина / предмет	време, трајање	реализац: наст./ванн	тип часа / активност	метод, облик р.	тип корелац, сарадње	место одржав.	медиа, средс.
<i>Александријска библиотека</i>	Хуманист. науке и ум.	почетак школ. год		планир.	тимски	мултидисц.	библиот.	
Античка филозофија	Филозофија	10? школ. часова	настава	обрада	тимски	интердисц.	учионица библиот.	књига
Обнова античке естетике у књиж. и ликовним ум.	Књижевн. Ликовне у.	4 – 5 школ. часова	настава ваннаст.	обрада допуна наст.	групни	интердисц.	учионица библиот.	мулти мед.
Антички свет	Филозофија Митологија Књижевн. Ликовне у.	2 седмице	слободно време	презентац античке културе	самостал. ученич. радови	мултидисц.	кућа библиот.	мулти мед.
Антички човек-сензибилитет	Психологија	1 – 2 часа	настава	системат.	открив.	мултидисц.	учионица	
Античко и хришћ. схватање слободе	Верска настава	2 часа	настава	обрада	компарат.	интердисц.	учионица	књига
Платонов дијалози данас	Реторика	2 школ. часа	настава ваннаст.	дебатни клуб	вежбе	интердисц.	трг, двориште	жива реч
<i>Рукописи не горе</i> - беседе на задату тему	Српски ј. Филозофија	2 сата	ваннаст.	смотре	индив.	мултидисц.	градска / шк. библ.	жива реч
Антички идеал лепоте и савремена естетика ружног	лепе уметности	1 дан	ваннаст. слободно време	изложба, перфом.	тимски	мултидисц.	хол школе	мулти мед.
праћење и вредн.							библиот.	

7. пример – средња стручна школа, техничка

активност / тема	дисциплина / предмет	време, трајање	реализац: нас / ванн.	тип часа / активнос.	метод, облик р.	тип корел, сарадње	место одржавања	медиј, средс.
Тесла – човек који је измислио 20. век	стручни, хуманист.	почетак школ. г.		планир.	тимски	мултидисц.	библиотека	
стручне теме	стручни предмети		настава	обрада		интердисц.	кабинети радионице	мулти мед.
Теслина лектира	Књижевн.	1 час	настава	системат.	открив.	интердисц.	библиотека	књига
Научно-популарне врсте о Тесли	Књижевн.		ваннаст.	обрада	тимски рад учен.	мултидисц.	библиотека	књига
Реферат	Књижевн.	1 школ. ч.	ваннаст.	обука у писању		интердисц.	библиотека	књига
Тесла – човек будућности	Стручни пред. Књижевн.	3 седмице	ваннаст.	конкурс	ученички реферати презентација	мултидисц.	кућа библиотека	мулти мед.
Теслина религиоз. убеђења	Верска настава	1 школ. час	настава	обрада	разговор открив.	контекстуално	учионица	књига
Прилагођавање анђела	Књижевн. Верска настава	2 месеца	ваннаст.	драмски приказ за Дан шк.	пробе	мултидисц.	свечана сала	мулти мед.
Праћење и вредн.							библиотека	

Остали примери

Свети Сава

- Тимски рад: анализа шта и у ком разреду, на ком часу обрађујемо; планирање активности обухвата редовне часове, ваннаставне и слободне активности, ЧОС, културне и јавне активности.
- План подразумева систем концентричних кругова, интердисциплинарност и мултидисциплинарност у приступу, коришћење свих постојећих наставних средстава и набавку нових.
- У планирању учествују: наст. српског, историје, музичког, ликовног, техничког, учитељ и вероучитељ, стручни сарадници.

Народне лирске песме

- Тимско планирање - анализа које врсте и на који начин се обрађују, у зависности од узраста; коришћење лектире; неодвојивост текста од мелодије; доношење додатних и допунских решења за раздвајање од других песама и музике истог или сличног назива и усвајање методологије популаризације изворне традиционалне песме у школи.
- План доносе: наставник српског, учитељ, наставник музичког, стр. сарадници; пописују, размењују аудио-средстава.

Остали примери

Недеља чистоће

Тимско планирање: екологија, биологија, лингвистика, ликовно, верска настава, грађанско васпитање, трговачки предмети...

Теме: чистоћа окружења, чистота језика, чистота душе, чисти рачуни, искреност људских односа – игра Чиста истина ...

Недеља сатире:

Јунаци у нејуначка времена

- Тимско планирање: језици, историја, митологија, изборни предмети, физичко васпитање...
- Марко Краљевић у историји и предању; епски јунаци других националних књижевности; различити видови храбрости; Домановић- Марко Краљевић данас; такмичење у витешким играма

Шта је заједничко наведеним примерима

- ▣ Библиотека је место планирања, припреме, истраживања, по могућности – и реализације часова и активности.
- ▣ Слични наставни садржаји обрађују се на часовима и активностима сродних предмета – мултидисциплинарно; у оквиру истог предмета садржајима се приступа интердисциплинарно, интертекстуално и контекстуално.
- ▣ Садржаји се обрађују на свим врстама наставе, ваннаставних активности и у слободно време, чиме се постиже индивидуализован рад с ученицима и захтеви степеновани спрам ученичких могућности и интересовања.
- ▣ Штампана грађа - текст основни је и полазни медиј, остали су само допуна или компензација.
- ▣ Садрже и покушаје стваралачког израза блиског савременим генерацијама, али не стихијски и на редовним часовима.

Улога школске библиотеке

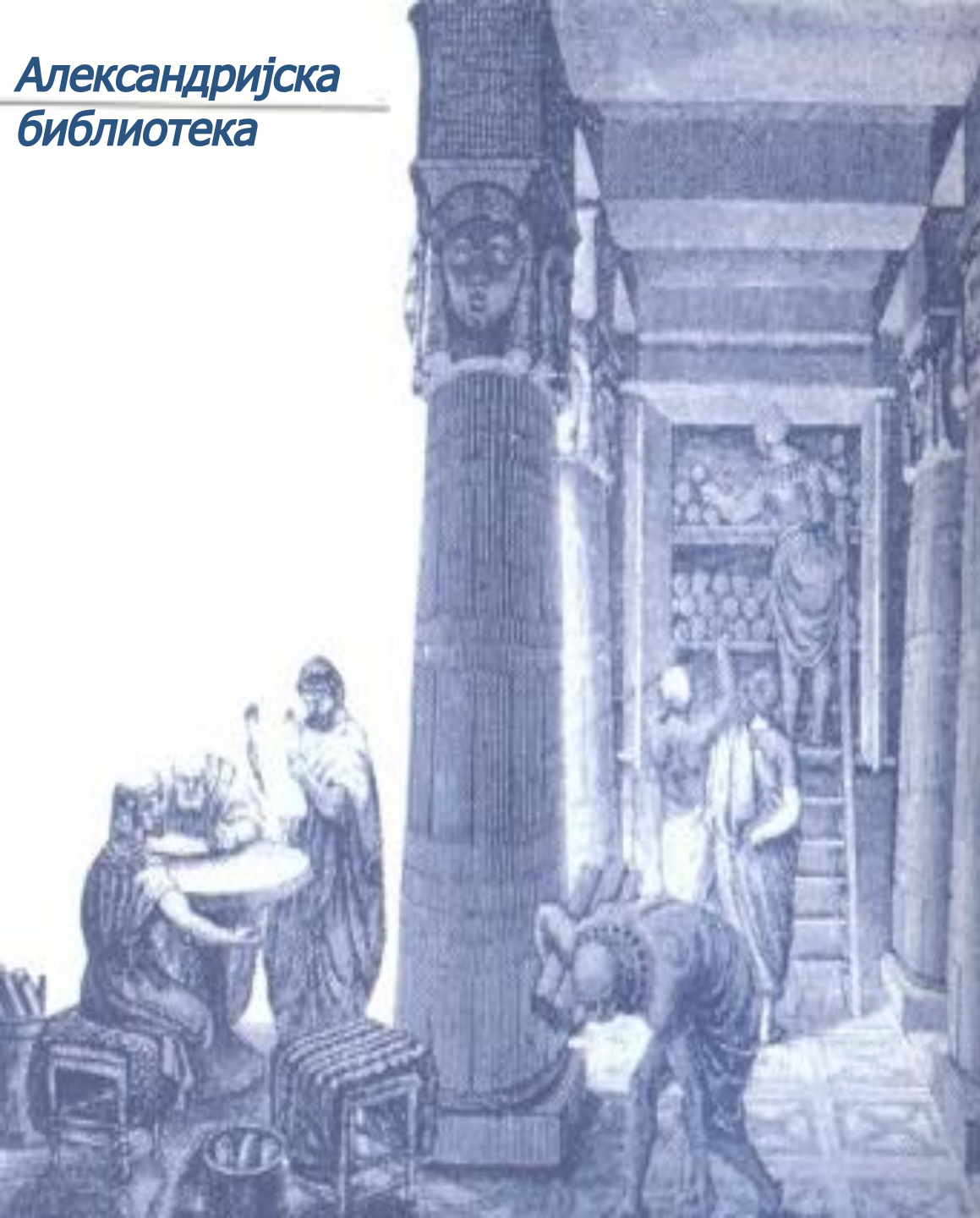

Отежавајући фактори

- ☹️ разредно-часовни систем
- ☹️ неопремљеност школе, недостатак наставних средстава
- ☹️ неусаглашеност плана и програма различитих предмета, лош план сопственог предмета
- ☹️ одсуство идеја
- ☹️ неспремност наставника на сарадњу

Превазилажење тешкоћа

- ☺️ замена часова с колегама, спајање одељења...
- ☺️ прилагођавање условима, планирање набавке, позајмица; људски фактор је најбитнији
- ☺️ Рутина је антипод стваралаштву – креирање сопственог оперативног и годишњег школског плана спада у посао наставника.
- ☺️ Слушајмо и питајмо друге
- ☺️ области предмета и сарадња међу њима су законска претпоставка; увек можемо сами

Кад задува ветар
промена, неко
гради зид, а неко
ветрењачу.

(кинеска пословица)